

СИЛАБУС

з дисципліни «Бюджетна система»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекції, 30 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, екзамен.

Викладач курсу – Крутько Маргарита Анатоліївна к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
(<http://new.khntusg.com.ua/staff/krutko-margarita-anatoliivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Економічна теорія», «Фінанси», «Податкова система»

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Фінансовий ринок», «Облік у бюджетних установах».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Структуру та зміст курсу побудовано на основі теоретичних та практичних узагальнень щодо ролі бюджету в системі відтворення та розподілу фінансових ресурсів держави, аналізу сучасних бюджетних відносин та виявлення їх недоліків, моделювання нормальної та кризової фінансових ситуацій. По завершенні вивчення курсу здобувач вищої освіти має: розуміти методи бюджетного планування, прогнозування і контролю у бюджетних установах, методіку розробки та виконання Державного та місцевих бюджетів, управлінськими рішеннями в діяльності бюджетних установ та проводити розрахунки показників бюджету.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- основи побудови бюджетної системи України;
- об'єктивні умови функціонування, суть, функції, принципи та характерні ознаки бюджетів;
- законодавчі та інструктивні матеріали бюджетного напрямку;
- теоретичні основи формування й використання бюджетних коштів;
- поняття, причини виникнення, види та джерела покриття бюджетного дефіциту;
- засади бюджетного устрою й принципів побудови бюджетної системи;
- етапи бюджетного процесу;
- джерела формування доходів бюджету та напрями і форми фінансування видатків.

вміти:

- аналізувати склад та структуру бюджету як фінансового плану держави;
- класифікувати бюджети згідно різних ознак;
- розраховувати структуру доходів бюджету та визначати дефіцит або профіцит бюджету;
- визначати обсяги податкових та неподаткових надходжень до бюджету;
- проводити аналіз ефективності формування доходної статті бюджету;
- підбирати конкретні засоби та інструменти для належного керування доходним процесом Державного бюджету та знаходити шляхи оптимізації механізму надходження коштів до бюджету;
- розраховувати структуру видатків бюджету;
- визначати обсяги видатків бюджету за різними напрямами державного забезпечення
- проводити аналіз ефективності формування видаткових статей бюджету, підбирати конкретні засоби та інструменти для належного керування видатковим процесом Державного бюджету та знаходити шляхи оптимізації механізму витрачання коштів з бюджету.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладення дисципліни «Бюджетна система» є формування **компетентності** та надання студентам знань з теорії та практики формування бюджетної системи в частині сутності бюджетних відносин і характеру їх впливу на суспільство.

Предметом вивчення дисципліни «Бюджетна система» є система фінансово-економічних відносин, що виникають в процесі формування бюджету та здійснення видатків і поповнення, які забезпечують реалізацію функцій держави відповідно правових норм.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені в процесі викладення курсу, є надання здобувачам вищої освіти:

– усвідомлення історичних процесів зародження, становлення та розвитку бюджетних відносин в Україні та окремих зарубіжних держав;

– засвоєння теоретичних основ формування і використання бюджету держави;

– розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи держави;

– розуміння питань державного кредиту та управління державним боргом;

– вміння володіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців компетентності в частині теоретичних основ та практичних навичок формування, організації та управління державним бюджетом, налагодження процесу функціонування бюджетної системи, розуміння засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи держави, а також формування здатностей:

– вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

– діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи та ін.);

– досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

Результати навчання. За результатами вивчення курсу здобувачі вищої освіти можуть демонструвати знання про сутність, поняття та основні аспекти бюджетної системи, встановлювати напрями бюджетної політики, аналізувати зміни в бюджетному законодавстві, аналізувати джерела та структуру доходів і видатків державного та місцевих бюджетів, фінансування дефіциту бюджету, виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на всіх рівнях бюджетної системи. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем в частині забезпечення соціально-економічного добробуту країни та бюджетної забезпечувальної ланки в системі державотворення. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. «Теоретичні та методичні засади бюджетної системи»

Тема 1. Сутність, призначення та роль бюджету держави

Тема 2. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи в Україні

Тема 3. Система доходів бюджету

Тема 4. Система видатків бюджету

Змістовий модуль 2. «Система видатків бюджету України»

Тема 5. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

Тема 6. Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

Тема 7. Видатки бюджету на національну оборону та управління

Тема 8. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: *модуль 1* – 30 % семестрової оцінки; *модуль 2* – 30 % семестрової оцінки; *екзамен* – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>